

BULÁNYI GYÖRGY

FÜVES KÖNYVE

Szerkesztette:

Faragó Ferenc és Schanda Beáta

BOKKE

Bokor Közösségfejlesztő Kulturális Egyesület

Emlékezni sokféleképpen lehet, de mindenképpen kell valami indíttató eszköz – esetünkben egy könyv, egy füves könyv –, amit az ember a kezébe vesz, felüt valahol, és miközben olvassa, szinte valóságosan megjelenik előtte a Szerző, hallja a hangját, látja tevékenykedni. Afféle „szellemidézés” próbál lenni ez a füves könyv, igyekszik megjeleníteni, láttatni Bulányi Györgyöt – Gyurka bácsit. Mit gondolt, mit mondott és írt az élet nagy dolgairól: Istenről, Egyházzal, hazáról, Bokorról... A régi füves könyvek – vagy később tudományosabban: fűvészkönyvek – a kertben termesztett vagy vadon termő növények, gyógyfüvek hasznáról és káráról tájékoztattak, századokon át szerzett tapasztalatok alapján. Hogy milyen bajra, milyen betegségekre melyik lehet gyógyír, és milyen formában. Aztán a hasznos tanácsok lassan kiterjedtek a lélek, sőt általában a lét gondjaira is. Egy füves könyv csak posztumusz tud lenni – a gyógynövényt le kell szedni, csokorba gyűjteni, szárítani, kezelni, majd teát készíteni, kicsit hűlni hagyni, és lassan-lassan kortyolgatni. Érezni az ízét, és engedni, hogy szétáramolhassék bennünk!

Faragó Ferenc

***

Nem regényt írtam Pálról. Hiteles leveleit s Lukács írását használtam fel. Most felhasználtam Eusebioszt is, mert ő is megnevezte magát, ha forrását nem tudta is megjelölni („fel van jegyezve...”).

Magam a római katolikus egyházon belül egy olyan kisközösségi hálózatban élek, amely örömmel olvassa a II. Vatikáni Zsinat egyik dokumentumában: „Köztudomású, hogy az összes szent iratok közül is méltán kimagaslanak az evangéliumok, mert elsősorban ezek tanúskodnak a megtesztelt Igének, a mi Üdvözítőnknek életéről és tanításáról.” (Dei Verbum 18.)

Pál csak gondolta magáról, hogy ő írta meg Jézus evangéliumát. Az Újszövetség két Péter-levele is már Pál hatásait tükrözi, de valószínű, hogy ő látta el információkkal Márkot, aki gyorsan elmenekült Pál elől, viszont Péter információi nyomán megírta elsejét a négy evangéliumnak, amely elkészül a Péter és Pál halálát követő esztendőben, Nero halála után, hogy tanúskodjék

a megtesztelt Igének, a mi Üdvözítőnknek életéről és tanításáról.

Könyvem sikoly. Sikoly a Dei Verbum fent idézett mondatáért is. Sikoly arról, hogy Merre ne menjünk.

Sikoly, mert „Krisztus szegényen és üldözötten vitte vég-be a megváltás művét; az egyházat is ugyanerre az útra szólít-ja hivatása...” (Lumen gentium 8.) Sikoly, mert „az isteni törvény rendelkezéseit lelkiismeretében fogja fel és ismeri el az ember; köteles is lelkiismeretét minden tevékenységében hűen követni, hogy eljusson céljához, Istenhez. De nem is szabad őt akadályozni abban, hogy lelkiismerete szerint cselekedjék, különösen vallási téren nem.” (Dignitatis Humanae 3.)

Sikoly, mert mérhetetlenül gazdagok vagyunk, minél felsőbb szinten képviseljük az egyházat. Sikoly, mert amíg módunk van rá, üldözzük a másképpen gondolkodókat, ahogyan Kaifás is Jézust; Jézus pedig szegény volt, és nem üldözött senkit. Ismerjük az emberi történelmet, s azon belül a keresztény egyházak történetét; és az én római katolikus egyházam történetét is, s abban Torquemada szerepét is, amely folytatódik mind a mai napig, amikor is az embergyilkolási esküt megtagadó testvéreinket elítélő bírónő joggal mondhatja nekik: Magukat saját püspökeik is elítélik. Könyvem sikoly, mert Gromon András testvére-met is kiközösíti egyházam, pedig ha van ember, aki lelki-ismerete szerint tanít és cselekszik, ő is bizonyára olyan.

(Merre ne menjek? 2008)

***

A kánont megállapító első századok nem ismerték még a hivatalból tévedhetetlen előljáró és a feltétlenül engedelmességre kötelező alattvaló kettősségét az egyházban. A nyilvános kritikát – amelyet a hatalomgyakorlók mindig készségesek gyalázkodásnak minősíteni –, tehát a páli magatartást nem látták ellentétben levőnek azzal, hogy Jézus Péterre bízta reá az egyházat. Azért nem látták ellentétben levőnek, mert úgy gondolták, hogy Jézus arra a Péterre bízta reá az egyházat, aki azt képviseli és cselekszi, amit Jézustól hallott és amit a Lélektől hall... A Lélektől, akire Jézus szőröstül-bőröstül rábízta az egyházat, tehát Péterestül, Tizenkettőstül és az utánuk érkező ember-alázostul, tehát Pált is. Pál sohasem ismert el az egyházban más tekintélyt, mint Jézus igazságának a tekintélyét. Nem ismert más tekintélyt, mint az igazság, az általa is megismerhető – ám csak tükör által és homályban megismerhető – igazság tekintélyét. Hiába érkezik Jeruzsálemből Korintusba akárki és akárkinek a nevében, Pál nem enged semmiféle emberi tekintélynek. „Isten buzgóságával buzgólkodom értetek... Ha pedig jön valaki közédtek, és más Jézust hirdeti, mint akit mi hirdetünk, vagy más Lelket fogadtok el, nem azt, akit megkaptatok” (2Kor 11,4) – erre Pál nem hajlandó igent mondani. Nincs számára emberi tekintély, amely előtt hajlandó volna meghátrálni: „Azt gondolom, hogy semmivel nem vagyok jelentéktelenebb a fő-fő

apostoloknál.” (2Kor 11,5.) Nem hátrál meg senki emberi személy előtt, hiába hoz az magával ajánlólevelet Jeruzsálemből. Ha van számára az egyházban tekintély, annak csak az az alapja, hogy mennyire hatékony benne a Krisztus: „Nem az az érdemes, aki magát ajánlgatja, hanem az, akit az Úr ajánl.” (2Kor 10,18.) Őt, Pált bizony ajánlja az Úr, mert ő szerezte meg a korintusiakat Jézusnak, nem pedig azok, akik jeruzsálemi ajánlólevelekkel el akarják téríteni a páli útról a korintusiakat (vö. 2Kor 10,12-17). Felháborodva írja tehát nekik: „Tinektek kellett volna engem ajánlanotok. Mert semmivel sem állok hátrább a fő-fő apostoloknál” (2Kor 12,11).

(Erény-e az engedelmesség? 1982)

***

Az „Uram-Uram” kevés, de az „Uram-Uram” nélkül aligha fog megszületni az a teljesítmény, amely elégnak bizonyulhat. Ha Izaiás – ószövetségi istenkép birtokában – szerelmesének mondhatta Istent, mi a jézusi istenkép birtokában etekintetben is csak többre törekedhetünk. Izaiás így énekelt: *Dalt éneklek kedvesemről, szerelmesem szőlőjéről! Szőlője volt kedvesemnek kövér hegyoldalon.* (Iz 5,1).

Az Istent „Apácskának” szólító Jézus folytatta ezt a hagyományt. S e hagyományfolytatás alighanem feltétlen feltétele volt élete teljesítményeinek. Az Istent szeretésünknek van cselekedetbéli vetülete: ez az embert szeretés. De van érzelmi vetülete is, s erre nem kevésbé kell nevelnünk magunkat, mint az előbbire.

(Mit tartunk lelki életünkről, 1984)

***

A „Bulányi-szindrómába” pusztul bele a Bokor ☒ figyelmezteti a Bokrot egyik testvérünk. Tudniillik abba a skizofréniámba, hogy együtt akarok érezni azokkal, akik Jézust emlegetik, s közben a „trónra” figyelnek. Arra, mert e szövetséges nélkül nem tudják elgondolni az egyház fennmaradását... *Mit akarsz velük? Hagyd a fenébe ezt a megalázó kuncsorgást!* ☒ hallom a Bokor balszárnyának hangját. Nem tudom abbahagyni. Mindig új reményem támad. Az elmúlt nyáron is.

Cserháti püspök interjút adott a halála előtti hetekben az Osztrák Rádió- és Televízióknak: „A kommunista rendszer azt kívánta a püspököktől, hogy tegyenek intézkedéseket a Bulányi-mozgalom ellen... Cserháti a Bulányi ellen indított ‘egyházi pert’ is szerencsétlennek tartotta. A kihallgatás során Bulányit ‘személyében szörnyű módon megtámadták’ és ‘valami gyalázatos módon megakarták semmisíteni’... Bulányi minden vádat visszautasított, kivéve azt, hogy a katonai szolgálat ügyében nyilatkozata nem követte a püspöki konferencia nyilatkozatát... Hogyan lehet, hogy a konfliktust még

mindig nem tisztázták, s hogy még ma is ‘egyházellenességgel’ vádolják a Bokor-mozgalmat? A hibákat ki kellene mondani és bevallani, ‘amíg ez nem történik meg, az egész egyházi lét nem hitelre méltó’... Ennek a következménye az is, hogy az egyház a társadalomban nem talál megértésre... Hogyan lenne képes az egyház megoldásokat kínálni társadalmi kérdésekre, ha nem képes rendbe tenni saját ügyeit?...”

A szöveget lehozta az osztrák katolikus hírügynökség, a Kathpress, a magyar katolikus közélet és médium pedig nem vesz tudomást a haldokló Cserháti szavairól. Hogyan is lenne képes rá, ha egyszer nem „vonalban”, hanem lelkét megkönnyebbíteni akarón beszélt? Csak egy új folyóirat hozta le Cserháti püspök szavait: a Bokor belső használatra szánt s a mintegy számszázad-múltunkat, a Karácsonyi Ajándékot folytató teológiai folyóirata, a Koinónia.

(Bokor-Jeruzsálem, 1998)

